

ks. dr Eugeniusz
Zieman SCJ
adiunkt w Instytucie
Leksykografii

Najświętsze Serce Jezusa – Patron Uniwersytetu

„Lecz gdy podeszli do Jezusa i zobaczyli, że już umarł, nie łamali mu goleni, tylko jeden z żołnierzy włócznią przebił mu bok, a natychmiast wypłynęła krew i woda” (J 19,33-34). Świadcstwo św. Jana Ewangelisty stało się inspiracją teologicznej refleksji związanej z kultem i nabożeństwem do Najświętszego Serca Jezusowego. Podjęta przez ojców Kościoła, następnie przez mnichów i mniszki średniowiecznych klasztorów benedyktyńskich, cysterskich, kartuskich, dominikańskich i franciszkańskich, a także przez mistrzów życia duchowego czasów nowożytnych, osiągnęła swoje apogeum po objawieniach Bożego Serca francuskiej wizytce św. Małgorzacie Marii Alacoque w Paray-le-Monial w latach 1647-1690. Dzięki sprowadzeniu zakonu wizytek w 1654 r. przez królową Ludwikę Marię Gonzagę do Warszawy, potem do Krakowa i Wilna oraz dzięki ich współpracy z pijarami i jezuitami ziemie polskie stały się szczególnym miejscem rozwoju kultu i nabożeństwa do Serca Jezusa. Prowadzone przez nich kolegia i ośrodki duszpasterskie stanowiły centra tej pobożności, opierające się na obchodzie święta w piątek po oktawie Bożego Ciała, praktyce pierwszych piątków miesiąca, adoracji Najświętszego Sakramentu oraz odprawianiu nabożeństwa zw. godziną świętą. Zaangażowani w jej propagowanie byli nie tylko zakonnicy i zakonnice, lecz także ówczesni monarchowie oraz Episkopat Polski, który w 1765 r. wystosował do papieża Klemensa XIII memoriał w sprawie ustanowienia święta Serca Jezusowego dla Rzeczypospolitej. Pozytywna odpowiedź Stolicy Apostolskiej wpłynęła na ożywienie nabożeństwa, a także umocnienie wiary i nadziei Polaków oraz poczucia własnej tożsamości narodowej w czasie zaborów. Rozszerzenie w 1856 r. tego święta na

cały Kościół przez papieża Piusa IX ożywiło duchowość chrześcijańską, która ze swej istoty jest ukierunkowana na miłość Boga i człowieka. Ważnym etapem w rozwoju kultu i nabożeństwa była encyklika, ogłoszona w roku 1899 przez Leona XIII, *Annum Sacrum* – o poświęceniu się ludzi Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Zdaniem papieża kult Serca Jezusa stanowi lekarstwo na zagubienie człowieka, błędzącego z dala od miłości Jezusa Chrystusa.

W Polsce na przełomie XIX i XX w. nabożeństwo do Bożego Serca było obecne w życiu rodzinnym, narodowym i społecznym. Okres ten w dziejach Kościoła określano czasem królowania Serca Jezusa. Przejawem powszechności tej pobożności było wprowadzenie w 1857 r. w Lublinie przez jezuitę Stanisława Stojałowskiego nabożeństwa czerwcowego, zatwierdzonego przez papieża Piusa IX w 1873 r. jako oficjalnej modlitwy Kościoła. Ponadto liczni biskupi polscy oddawali Sercu Jezusa swoje diecezje, powstawały też zgromadzenia zakonne męskie i żeńskie poświęcone Bożemu Sercu. Działały bractwa Serca Jezusowego, Straż Honorowa Najświętszego Serca Pana Jezusa, związana z zakonem wizytek, czy też Apostolstwo Modlitwy, prowadzone przez jezuitów, obejmujące rzesze wiernych świeckich, reprezentujących różne stany i zawody. Miłość Boga stawała się przedmiotem kultu i nabożeństwa głównie jako reakcja na modernizm oraz ruchy i stowarzyszenia przeciwne Kościołowi, szerzące idee materializmu praktycznego, niszczącego sacrum życia religijnego. W kontekście kultu miłości Boga w misterium Serca Wcielonego Słowa wzrastał i kształtował swoje powołanie kapłańskie oraz naukowe ks. Idzi Radziszewski, założyciel Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Jego fascynacja duchowością Serca Jezusa, wyniesiona z domu rodzinnego, została pogłębiona teologicznie w czasie studiów seminaryjnych we Włodawku (1889-1893), a następnie w Akademii Duchownej w Petersburgu (1893-1896). W latach 1898-1900 był on studentem Wyższego Instytutu Filozoficznego na uniwersytecie w Louvain, gdzie obronił pracę doktorską, pisaną pod kierunkiem Desiré-Josepha Merciera, późniejszego kardynała i prymasa Belgii, wielkiego czciciela Serca Jezusa. Wizyty na uczelniach w wielu krajach europejskich stanowiły dla ks. Radziszewskiego źródło inspiracji w kształtowaniu osobistej wizji uniwersytetu katolickiego. Jego projekt, wspierany przez ówczesnego nuncjusza apostolskiego w Polsce Achillesa Rattiego (wcześniej współorganizator katolickiego uniwersytetu *Sacro Cuore* w Mediolanie, później jako papież Pius XI – autor encykliki *Miserentissimus Redemptor*, poświęconej Sercu Jezusa w aspekcie wynagrodzenia), został zatwierdzony przez Episkopat Królestwa Polskiego 27 VII 1918 r. Patronem powołanego wówczas do istnienia Uniwersytetu Lubelskiego uczynił ks. Radziszewski Boże Serce. W Nim bowiem dostrzegał motyw każdego działania, bazującego na miłości Boga i bliźniego, zwłaszcza w służbie Uniwersytetowi, jego profesorom i studentom. Obierając Serce Jezusa patronem KUL, zakładał nie tylko intelektualne pogłębienie wiary studentów i pracowników, ale przede wszystkim uprawianie nauki uwzględniające wymiar religijny prowadzonej działalności i relacji międzyludzkich.

